

KIM

av Emma Wanler

Jag är 31 år gammal och arbetar som psykolog inom barn- och ungdomspsykiatri i Stockholm. "Kim" kom till då jag läste en skrivarkurs parallellt med psykologstudierna.

Du vidrör mitt innersta, Kim. Det är så det känns.

Och det gör mig så fruktansvärt rädd.

...

Det är min första dag som skötare på den psykiatriska akutavdelningen. Jag står framför spegeln i det avlånga omklädningsrummet, där röda plåtskåp staplats på varandra, och fäster upp mitt sönderblekta hår med spännen. Nervositeten sjunger i min kropp, får mina händer att darra.

Jag är rädd för att inte duga. För att inte orka med. Den blå bussarongen och de vita byxorna med landstingets logotyp på ser för stora ut.

Mina kinder är runda, som på ett barn.

...

Du fixerar mig med blicken så fort jag kliver in i uppehållsrummet. Människokroppar sitter och står överallt; i den nedsuttna hörnsoffan vid teven, vid det runda matsalsbordet, på det röda plastgolvet, längs med de knottriga väggarna. Några är tysta. Några samtalar. Några pratar för sig själva. Några gråter. Det är människor överallt, men jag ser bara dig.

Och jag känner hur du ser in i mig.

Du reser dig upp ur fåtöljen där du suttit. Mannen bredvid dig, iklädd en blå bussarong liksom jag, gör genast samma sak. Du penetrerar mig med blicken, du

stirrar, du letar i mitt inre som om du skymtade något oerhört.

Jag ryggar ofrivilligt tillbaka.

Den trygga gotländska kvinna som jag går bredvid tar till orda. ”Kim, det här är Saga. Hon ska jobba här i sommar”.

Du rör dig långsamt emot mig. Långsamt men obönhörligt, som ett kattdjur som fått vittring på ett byte.

Dina svarta ögon smalnar när du upprepar mitt namn.

...

På hot- och våldutbildningen har jag fått lära mig att hantera följande:

Att parera slag.

Att ta mig ur strypgrepp (framifrån och bakifrån).

Att aldrig försöka slita loss händer som drar mig i håret (då kan delar av skalpen följa med).

Jag har inte lärt mig att hantera:

Den ström av rå skräck som flödar från din kropp till min.

Den oerhörda vanmakt som det väcker.

...

Andra veckan, tredje dagen. Jag sitter i en fåtölj och löser korsord, med ryggen strategiskt vänd mot väggen. En annan lärdom från hot- och våldutbildningen; att alltid hålla ryggen fri.

Jobbet börjar kännas mer välbekant nu. Jag har lärt mig rutinerna på ett ungefär.

Morgonmöte med genomgång av nattens incidenter, väckning, frukostservering,

medicinrunda. Förmiddagskaffe, tillsynsrunda, lunch. Medicinrunda, eftermiddagskaffe, tillsynsrunda, matsservering. Tillsynsrunda, kvällsfika, medicinrunda, överlämning till nattpersonalen, hemgång.

Några av de inlagda har börjat tala med mig. Damen som är välfriserad och lyckligt gift, men ändå måste lägga in sig för elchocksbehandling varje höst, har berättat om sorgen över att ständigt ligga till last. Det tuffa tjejjänget som röker i trädgården har sakligt informerat mig om de bästa metoderna för att ta sitt liv inne på avdelningen (som att linda duschslangen runt halsen eller tillverka en hängsnara av sönderrivna lakan). Deras berättelser är hemska. Men de skrämmer mig inte på djupet.

Inte som du gör.

...

Den här eftermiddagen är avdelningen är tyst. De flesta vilar inför middagen. All fastanställd personal har stängt in sig på kontoret, där de dricker kaffe och surfar på Facebook. Men det vågar inte jag. Jag vill göra ett bra jobb. Vara till lags.

Plötsligt hörs ett skrik från ditt rum, som ligger längst ner i korridoren. Du har fått det rummet av ett särskilt skäl; för att det ska gå att avskilja dig från de andra patienterna när du blir aggressiv. För aggressiv, det blir du. Ofta.

Du kommer stormande ner för korridoren, du springer snabbare än vad jag någonsin trott att du skulle kunna; du, med din kraftiga kroppshydda och dina korta ben. Jag hinner inte reagera. På en sekund är ditt ansikte tätt intill mitt, din saliv stänker över mina kinder, din röst exploderar i mitt huvud och du sliter ifrån mig korsordstidningen som jag håller upp som ett skydd framför mitt ansikte. ”Varför undviker du mig, Saga?”, vrålar du. ”Vad är det du är rädd för?”

Du höjer din hand, och du slår.

...

På hot- och våldutbildningen har jag fått höra att människan reagerar på två sätt när hon blir rädd. Antingen med ilska, genom att gå till motattack. Eller med rädsla, genom att fly.

Jag tillhör tydligen den andra kategorin.

...

Min rädsla styr mig, och jag skäms över det. Jag undviker att gå nära ditt rum. På morgonmötena konstateras att du tycks hysa en särskilt stark aversion gentemot unga kvinnliga vikarier; du har slagit fem av oss inom loppet av en vecka. Du anses vara en säkerhetsrisk på avdelningen, och därför beslutas det att du ska hållas på ditt rum, ständigt övervakad av två skötare. Vi unga vikarier behöver inte ha med dig att göra, säger chefen, en solbränd sjuksköterska med turkos eyeliner och likgiltig röst. Inte om vi är rädda. Det är okej att vara rädd.

Jag undviker dig så mycket jag kan. Men du verkar ha utvecklat en särskild hatkärlek till mig. När du ser mig ropar du mitt namn, högt: ”Saga! Saga!”

Du ropar aldrig någon annans namn på samma sätt.

Varje natt drömmer jag om dina svarta ögon. Anklagande. Allseende. Som om du ser allt fult i mig. Jag får för mig att du kan lukta dig till min rädsla, på samma sätt som djur sägs kunna. Att din galenskap har gett dig en särskild gåva; förmågan att skilja trygga, stabila, hela människor från de trasiga, smutsiga, defekta.

Jag vet inte vad jag är mest rädd för; dig, eller de känslor som du väcker.

...

En julimorgon är vi få på morgonmötet. Alldeles för få. Parisa är hemma med sjukt barn och Göran har följt med en inlagd till sjukhuset. Några av vikarierna måste vaka över dig i dag. Annars går det inte ihop.

Luften i det stora konferensrummet är spänd. Vi vet att dagen kommer att bli lång och

svår. Madeleine räcker upp sin hand och anmäler sig frivilligt. Jag vet att hon också är rädd för dig, även om jag inte tror att det rör sig om samma slags rädsla. ”Någon mer?” säger chefen och ser sig omkring med sina eyelinerögon.

Jag vill inte, men jag känner pressen.

...

Du sover när vi stiger in på ditt rum. Natten har varit stökig; du har legat i bälte större delen av tiden. Vi sätter oss på varsin stol, så tysta som möjligt, för att inte väcka dig, och de första tjugo minuterna går det bra. Du snarkar ljudligt, och jag granskar dig. Ditt långa, flätade hår. Svettpärlorna som glittrar på din hud. Din bröstkorg som långsamt hävs upp och ner.

Att du kan se så fridfull ut.

Plötsligt rycker du till, och öppnar ögonen. Sätter dig upp och stirrar på oss; först på Madeleine, och så på mig. ”Saga!” ropar du, med upphetsning i rösten. Jag reser mig upp. Spänner min kropp. Gör mig redo.

Du kommer emot mig, du sträcker på halsen så att ditt ansikte hamnar tätt inpå mitt. ”Ta det lugnt, Kim”, viskar jag, och försöker låta trygg. ”Varför kommer du aldrig och hälsar på mig, Saga?”, väser du. ”Varför tycker du inte om mig?” Mina ben skakar. ”Jag är ju här nu, Kim”, svarar jag matt.

Du kommer närmare och närmare, jag backar och backar. Madeleine har också rest sig upp, och våra kroppar bildar en slags mur mellan dig och dörren. ”Släpp ut mig”, säger du. ”Nej”, säger vi unisont, ”läkaren har bestämt att du ska vara här.” ”Släpp ut mig!”, säger du igen, den här gången högre, mer hotfullt. Du går rakt in i oss, du höjer dina knytnävar, du sparkar. Vi ställer oss på varsin sida av dig, vi håller fast dina armar, vi tvingar dig tillbaka till sängen.

Du är inte så stark som jag trott.

Din kropp skakar där den sitter fast mellan våra. Du pratar, mestadels obegripligt, på

ett främmande språk. Du vrider dig, du gråter, du försöker komma loss, men dina rörelser är sega och kraftlösa. Jag tänker att det måste bero på medicinerna.

Hur mycket mediciner har du egentligen fått?

”Såja, såja”, mumlar jag och Madeleine. ”Ta det lugnt nu, det är ingen fara.” Jag hör att vi inte låter trovärdiga. Du måste uppfatta detsamma.

Till slut orkar du inte kämpa mer. Du resignerar. Du ger upp. ”Varför får jag inte gå ut”, viskar du. ”Jag vill bara ut, jag vill bara få komma hem”. Långsamt blir du slak och sjunker ner i fosterställning. Din kropp skakar fortfarande, men till slut somnar du.

Jag sätter mig på sängkanten och tittar på dig. Försiktigt, för att inte väcka dig, drar jag upp den gula landstingsfilten som ligger vid dina fötter över din mjuka, tunga kropp. Stryker med min handflata över din nakna rygg. Din hud är varm, liksom min. Ditt hjärta bultar hårt, liksom mitt.

Är det verkligen dig jag är rädd för?

Dina långa flåtor ringlar sig ner över kudden, över dina tårindränkta kinder.

Dina kinder är runda, som på ett barn.